

HỘI NHÀ VĂN VIỆT NAM

THAM LUẬN HỘI THẢO
50 NĂM VĂN HỌC VIỆT NAM TỪ
SAU NĂM 1975: GÓC NHÌN CỦA
NHỮNG NGƯỜI VIẾT VĂN TRẺ

Tháng 11 năm 2025

LÊ VŨ TRƯỜNG GIANG

Văn học trẻ Huế 50 năm, những mảng màu đa sắc

Văn học trẻ Việt Nam hiện nay là một bức tranh đa sắc màu, nơi những tiếng nói mới mẻ, những khát vọng sáng tạo của thế hệ trẻ không ngừng vang lên, phản ánh những biến chuyển sâu sắc trong xã hội và cuộc sống. Những cây bút trẻ, dù mang trong mình những câu chuyện riêng, nhưng đều chung một sứ mệnh: ghi lại những khoảnh khắc lịch sử, đấu tranh và hy vọng của dân tộc, đồng thời khắc họa tâm tư, suy nghĩ của thế hệ mình. Đặc biệt, văn học trẻ ở Huế, một vùng đất đầy cảm hứng và giàu truyền thống, đã và đang tiếp tục phát triển mạnh mẽ, gắn liền với sự đổi mới, sáng tạo và sức sống mãnh liệt. Trong bài viết này, tôi muốn mở ra một cái nhìn sâu sắc về hành trình phát triển của văn học trẻ Huế, qua ba thế hệ 8X, 9X và Z, từng bước thay đổi, khẳng định bản sắc và đóng góp không nhỏ vào bức tranh chung của văn học Việt Nam.

1. Tổng quan văn học trẻ Huế

Lực lượng viết trẻ ở Huế có thể chia thành ba nhóm chính, mỗi nhóm mang dấu ấn riêng biệt, cho thấy hành trình phát triển và sự chuyển mình không ngừng của nền văn học trong giai đoạn hiện đại, theo từng giai đoạn lịch sử. Nhóm đầu tiên gồm những tác giả trưởng thành trong chiến tranh và thời kỳ đất nước thống nhất. Họ tiếp tục sáng tác với tinh thần đổi mới, thể hiện những biến động trong xã hội và tư duy mới thời hậu chiến. Nhóm thứ hai là những tác giả từng viết trước và sau năm 1975, nhưng chỉ khi thời kỳ đổi mới bắt đầu, họ mới chính thức công bố tác phẩm của mình. Mặc dù các sáng tác của họ vẫn còn đậm ảnh hưởng của thời kỳ trước, nhưng qua đó ta thấy rõ sự vươn ra khỏi những giới hạn cũ, tìm ra con đường sáng tạo mới mẻ hơn. Những tác phẩm của nhóm này vừa kế thừa, vừa chuyển mình, góp phần không nhỏ vào sự phong phú của văn học hiện đại. Nhóm cuối cùng là những cây bút trẻ, sinh ra và lớn lên trong một xã hội thay đổi mạnh mẽ như thế hệ 7X trở về sau. Chính sự phát triển này đã giúp họ hình thành những tư duy sáng tạo mới mẻ, đi sâu vào những vấn đề của xã hội đương đại. Văn chương của họ là một hành trình tự khám phá, thể hiện sự tươi mới và mạnh mẽ của thế hệ mới trong dòng chảy chung của nền văn học Việt Nam. Đây là những tác giả sáng tạo ra phong cách riêng, đặc trưng cho thời kỳ đổi mới, thể hiện những suy tư sâu sắc và sáng tạo. Có sự khác biệt ở các tác giả trẻ 8X, 9X và gen Z.

Những tác giả trẻ thuộc các thế hệ này có khả năng tiếp cận và kiến giải những vấn đề xã hội hiện đại, thể hiện những trăn trở, cảm xúc, suy nghĩ của một thế hệ sống trong bối cảnh đổi mới và hội nhập sâu rộng với thế giới. Mỗi thế hệ lại có những đặc điểm và xu hướng sáng tác riêng, nhưng tất cả đều cho thấy một điều: văn học trẻ luôn nỗ lực tìm kiếm một hướng đi riêng biệt, phù hợp với tinh thần thời đại.

Văn học trẻ 8X: Chuyển mình trong thời kỳ đổi mới Những tác giả thuộc thế hệ 8X, trưởng thành trong giai đoạn đất nước đang đi qua những biến động lớn, đã

chứng kiến sự chuyển mình của nền văn học Việt Nam từ thời kỳ hậu chiến tranh đến thời kỳ đổi mới. Trong những năm cuối thế kỷ 20, nền văn học này không còn chỉ dừng lại ở những đề tài lớn như chiến tranh, những mất mát, hy sinh, mà bắt đầu mở rộng ra các vấn đề xã hội đương đại, đặc tả các mối quan hệ gia đình, tình yêu và sự tìm kiếm bản sắc cá nhân. Thế hệ 8X có thể nói là thế hệ đầu tiên đã trực tiếp hưởng lợi từ những chính sách đổi mới của đất nước, được tiếp cận với thế giới bên ngoài qua các phương tiện truyền thông và do đó, họ có một cái nhìn đa chiều về cuộc sống và con người. Tuy nhiên, không phải lúc nào những tác giả này cũng dễ dàng tiếp nhận những thay đổi đó vào tác phẩm của mình. Chính sự đấu tranh giữa việc bảo vệ giá trị truyền thống và việc sáng tạo theo phong cách cá nhân đã làm nên những tác phẩm đặc sắc của thế hệ này.

Văn học trẻ 9X: Sự kết hợp giữa truyền thống và đổi mới Thế hệ 9X là thế hệ tiếp nối, sinh ra và lớn lên trong bối cảnh đất nước đã bước vào thời kỳ hội nhập sâu rộng với thế giới. Những tác giả 9X có lợi thế về việc tiếp cận với các nền văn hóa khác nhau và dễ dàng sử dụng công nghệ để phục vụ cho quá trình sáng tác. Họ đã nhanh chóng hòa nhập vào xu thế toàn cầu hóa, đồng thời tạo dựng cho mình một lối viết trẻ trung, hiện đại và dễ tiếp cận đối với độc giả. Văn học trẻ 9X có sự kết hợp giữa truyền thống và sự đổi mới. Các tác giả 9X không ngừng tìm kiếm những cách thể hiện mới mẻ, kết hợp các yếu tố văn hóa hiện đại với những giá trị truyền thống của dân tộc. Các tác phẩm của thế hệ này thường chứa đựng những câu chuyện về những người trẻ trong xã hội đương đại, họ thể hiện những vấn đề về tình yêu, sự nghiệp và những mối quan hệ phức tạp trong các mối quan hệ thân sơ.

Văn học trẻ thế hệ Z (sinh sau năm 2000): là thế hệ đầu tiên trưởng thành trong thời kỳ công nghệ và mạng xã hội phát triển mạnh mẽ. Các tác giả trẻ thuộc thế hệ này tiếp cận với văn hóa toàn cầu, tạo ra những xu hướng mới trong sáng tác, từ việc sử dụng các công cụ công nghệ mới đến việc tiếp cận độc giả qua các nền tảng trực tuyến. Thế hệ Z có những đặc điểm nổi bật: họ cởi mở hơn, không ngại thử nghiệm và sáng tạo, đồng thời cũng quan tâm nhiều đến các vấn đề xã hội như môi trường, bình đẳng giới và quyền lợi cá nhân. Từ sự ảnh hưởng của mạng xã hội, họ dễ dàng kết nối và truyền tải tác phẩm của mình đến cộng đồng độc giả rộng lớn. Văn học của thế hệ Z không còn gò bó trong khuôn khổ của những thể loại truyền thống mà đã mở rộng ra với nhiều hình thức như văn học mạng, tiểu thuyết trực tuyến và các bài viết trên các blog cá nhân. Ở Huế dường như thiếu vắng, cái tên Nguyễn Văn Đức Anh (sinh năm 2007) là một bình chọn mới.

Trong suốt quá trình phát triển của nền văn học Huế, vấn đề văn học trẻ luôn là một chủ đề được quan tâm sâu sắc, lẽ vì sự đổi mới trong tư duy sáng tác và vì vai trò quan trọng của nó trong việc duy trì và phát triển bản sắc văn hóa vùng đất này. Bài viết này sẽ đề cập đến những vấn đề cốt lõi về tình trạng văn học trẻ hiện nay ở Huế, các yếu tố tác động đến sự phát triển của nó, đồng thời đề xuất những giải pháp để khơi thông những tiềm năng sáng tạo của thế hệ cầm bút trẻ trong tương lai.

Tôi lấy ví dụ về mảng thơ, Huế là nguồn cảm hứng cho bao thế hệ thi nhân, là nơi sản sinh nhiều tài năng thơ ca đặc sắc. Dù không quá ồn ào trên văn đàn cả nước, các nhà thơ xứ Huế vẫn lặng lẽ sáng tác, gửi gắm tâm hồn vào những vần thơ đượm màu sắc riêng biệt của vùng đất này. Mười năm đầu sau sự kiện 1975, một giai đoạn lịch sử đầy biến động và khó khăn, thơ ca Việt Nam đã trải qua một sự chuyển mình rõ rệt, quay trở lại với việc thể hiện đề tài kháng chiến. Thời kỳ này, thơ nhanh chóng lấy lại ưu tiên cũ, phản ánh những ký ức về chiến tranh, về tinh thần đấu tranh và khát vọng hòa bình. Trong các tác phẩm này, mặc dù bút pháp đã có sự gia giảm và không còn giữ nguyên sự mạnh mẽ như trước, nhưng vẫn có thể thấy được rằng khuynh hướng hướng ngoại vẫn là chủ yếu, tập trung những đề tài rộng lớn, mang tính lịch sử, xã hội. Không khí thời chiến, đặc biệt là hiện thực chiến trường, trở thành nền tảng quan trọng để xây dựng nên những nội dung hào hùng, sử thi. Các tác phẩm thơ này đề cập đến những đau thương, mất mát và sự tôn vinh những anh hùng, những người đã cống hiến cho sự nghiệp giải phóng dân tộc. Trong những trường ca hùng tráng của Ngô Kha, Thanh Hải, Hải Bằng, Xuân Hoàng, Nguyễn Khoa Điềm, Lâm Thị Mỹ Dạ, Lê Thị Mây... chúng ta thấy rõ được sức mạnh của những lời thơ mang đậm tính sử thi, giàu cảm xúc và tràn đầy tự hào dân tộc. Các tác phẩm này diễn tả quá khứ bi hùng của dân tộc và là niềm tin vào tương lai, vào sự hòa bình và phát triển. Trong suốt mười năm này, thơ ca đã trở thành một công cụ mạnh mẽ để hồi tưởng, để ca ngợi những chiến công và tinh thần bất khuất của dân tộc. Tuy vậy, dấu cho đã có sự gia giảm trong bút pháp, nhưng hình ảnh chiến tranh vẫn còn hiện hữu đậm đặc trong các tác phẩm và nội dung sử thi vẫn là một trong những đặc điểm nổi bật của thơ ca Việt Nam trong giai đoạn này.

Những tên tuổi trẻ đã khẳng định vị trí từ những năm cuối thế kỷ XX, đầu thế kỷ XXI như Hải Trung, Phạm Nguyên Tường, Lê Huỳnh Lâm, Lê Tấn Quỳnh, Lê Vĩnh Thái, Đông Hà, Nhụy Nguyên,... vẫn đều đặn xuất hiện trên các nền tảng cá nhân, mạng xã hội. Tuy nhiên, trên các tạp chí văn học chính thống, sự hiện diện của họ có phần khiêm tốn hơn. Tiếp nối là một thế hệ mới đang dần bước lên với những cái tên đầy triển vọng như Nguyễn Hoàng Anh Thư, Thảo Nguyên, Fan Tuấn Anh, Châu Thu Hà, Bạch Diệp...

Theo nhà thơ Đông Hà, các nhà thơ Huế hiện nay chọn con đường lặng lẽ, ít tranh luận, ít xuất hiện trước đám đông. Họ tập trung sáng tác, chủ yếu công bố tác phẩm qua các kênh quen thuộc ở địa phương hay xuất bản tập thơ riêng hay chỉ đơn giản công bố trên trang cá nhân. Một dòng chảy âm thầm sáng tạo, vẫn mạnh mẽ, giữ vững bản sắc thơ Huế trong dòng thơ hiện đại. Khác với thế hệ trước vốn thường xuyên đăng thơ trên báo chí trước khi tập hợp thành tuyển tập, các nhà thơ hôm nay chọn cách sáng tác, hoàn thiện và xuất bản tập thơ trước khi công bố từng phần. Có khi, họ còn không cần giới thiệu mà để tác phẩm tự tìm đến độc giả của mình. Nhờ đó, mỗi khi cầm trên tay một tập thơ mới, người đọc sẽ được thưởng thức những sáng tác hoàn toàn mới mẻ, nguyên bản. Dù không rầm rộ, thơ Huế vẫn âm thầm bền bỉ tỏa sáng, góp phần làm phong phú thêm diện mạo thơ ca đương đại.

2. Văn học trẻ Huế trong bối cảnh hiện nay

Trước hết, cần phải khẳng định rằng văn học trẻ Huế trong thời gian qua đã có những bước phát triển đáng kể, song cũng không thiếu những khó khăn và hạn chế. Đặc biệt, sự thiếu hụt trong đội ngũ tác giả văn xuôi trẻ đã tạo ra một "khoảng trống" lớn trong tiến trình phát triển nền văn học của Huế. Chính sự vắng mặt này đã dẫn đến một sự gián đoạn trong việc truyền tải các giá trị văn hóa, xã hội qua các tác phẩm văn học. Rõ ràng đây là một vấn đề của riêng Huế, là một thử thách đối với toàn bộ nền văn học Việt Nam trong bối cảnh hiện đại, khi các yếu tố toàn cầu hóa và xu hướng tiêu thụ văn hóa đại chúng đang chiếm ưu thế.

Cùng với đó, thơ trẻ Huế cũng không tránh khỏi những tranh luận và phản ứng trái chiều về giá trị nghệ thuật, phong cách sáng tác. Nhiều người cho rằng, các tác phẩm thơ của thế hệ mới không còn tuân theo những đặc tính truyền thống mà thay vào đó là một phong cách hoàn toàn mới, đôi khi khiến những người yêu mến văn học cũ cảm thấy khó tiếp cận. Tuy nhiên, tôi cho rằng đây chính là dấu hiệu của sự đổi mới cần thiết trong văn học, khi mà các tác giả trẻ đang tìm kiếm những cách thức thể hiện riêng biệt để bao quát những vấn đề đương đại, những cảm xúc và suy tư mới mẻ của họ về thế giới xung quanh.

3. Các xu hướng nghệ thuật

Trong suốt quá trình phát triển văn học trẻ tại Huế, ngoài những đặc điểm sáng tác đã được thảo luận, còn có một yếu tố quan trọng cần được nhắc đến: đó là thái độ nhập cuộc có ý thức và trách nhiệm của người viết trẻ đối với những vấn đề thời sự, chính trị và xã hội. Văn học trẻ ngoài sự sáng tạo nghệ thuật, còn phải phản ánh một cách chân thật và sống động những vấn đề cấp bách, nhức nhối mà xã hội đang phải đối mặt. Đặc biệt trong bối cảnh hiện nay, khi mà đất nước đang trên đà phát triển, việc văn học trẻ không đứng ngoài cuộc, không ngừng tiếp cận, cảm nhận và nêu bật, luận giải những vấn đề thực tế của xã hội là một yêu cầu không thể thiếu.

Ngoài ra, văn học trẻ cũng thể hiện hai xu hướng rõ rệt. Một là xu hướng tìm tòi những cách thể hiện và diễn đạt mới mẻ. Các tác giả trẻ hiện nay coi nghệ thuật là yếu tố đầu tiên trong sáng tạo, thể hiện qua việc họ không ngừng thử nghiệm, sáng tạo ra những hình thức mới để thể hiện thế giới nội tâm, cũng như những quan sát, trải nghiệm của chính họ về xã hội. Cách thức thể hiện mới mẻ, đôi khi táo bạo và đầy tính khám phá, là đặc điểm nổi bật của văn học trẻ trong thời kỳ đổi mới.

Tuy nhiên, bên cạnh những điểm tích cực, hạn chế của văn học trẻ cũng cần được nhìn nhận một cách rõ ràng. Một trong những vấn đề lớn là sự chênh lệch giữa số lượng và chất lượng của các tác phẩm. Mặc dù có rất nhiều tác giả trẻ xuất hiện, nhưng không ít trong số họ còn thiếu sự sâu sắc và tính chất nghệ thuật trong tác phẩm. Việc thiếu đi những tác phẩm "gai góc", mang tính hiện thực mạnh mẽ về số phận con người Việt Nam trong bối cảnh hiện đại, là một lỗ hổng lớn trong văn học trẻ. Nhiều tác giả trẻ vẫn còn đang lúng túng trong việc tìm kiếm một lối đi cho riêng mình, chưa xác định rõ ràng được phong cách và thế mạnh của bản thân.

Các tác giả trẻ một thông điệp rõ ràng và mạnh mẽ: các tác giả cần tham gia tích cực hơn vào đời sống xã hội, là người sáng tạo nghệ thuật, là những người nhập cuộc

thực sự. Họ cần lắng nghe và tìm hiểu những vấn đề mà hiện thực đặt ra, truyền tải chính xác và sâu sắc những vấn đề đó trong các tác phẩm của mình. Những yếu tố này giúp văn học trẻ trở nên đa dạng và phong phú, đồng thời tạo ra những tác phẩm có sức mạnh và giá trị lâu dài, gắn kết được văn học với xã hội và đồng hành cùng những biến đổi của đất nước.

Như vậy, để văn học trẻ Huế phát triển bền vững, bên cạnh việc nuôi dưỡng những tài năng sáng tác, còn cần một thái độ nhập cuộc mạnh mẽ, trách nhiệm với xã hội và thời đại. Chỉ khi đó, văn học trẻ mới có thể vượt qua những hạn chế hiện tại, phát triển một cách toàn diện và đóng góp xứng đáng vào sự nghiệp xây dựng và phát triển nền văn học Việt Nam trong thời kỳ mới.

4. Những “sân chơi” cho các tác giả trẻ

Một trong những yếu tố quan trọng thúc đẩy sự phát triển của văn học trẻ là các tổ chức, hội nhóm, đặc biệt là các câu lạc bộ sáng tác trẻ. Các câu lạc bộ sáng tác trẻ là nơi lý tưởng để các cây bút trẻ giao lưu, học hỏi, trao đổi kinh nghiệm và cảm hứng sáng tác. Những câu lạc bộ này cần được tổ chức đều đặn và có sự tham gia của các nhà văn, nhà thơ kỳ cựu để hướng dẫn, chia sẻ kinh nghiệm với các tác giả trẻ. Việc tạo ra một không gian giao thoa giữa các thế hệ cầm bút sẽ giúp thúc đẩy sự sáng tạo, đồng thời giải quyết vấn đề cô lập của các tác giả trẻ, tạo ra những liên kết xã hội và nghề nghiệp cho họ. Các CLB này là nơi hội tụ, giao lưu của các tác giả trẻ, là môi trường lý tưởng để học hỏi, trao đổi kinh nghiệm sáng tác. Theo tôi, việc thành lập và duy trì một câu lạc bộ sáng tác trẻ là một bước đi cần thiết để tạo ra một không gian chung cho các cây bút mới, nơi họ có thể tự do sáng tạo và nhận được sự hỗ trợ từ các bậc đàn anh đi trước. Cần có một chương trình hành động cụ thể để xây dựng và phát triển các câu lạc bộ sáng tác trẻ, giúp họ tìm ra hướng đi sáng tạo của mình. Chính sự kết nối giữa các thế hệ cầm bút, đặc biệt là giữa các tác giả trẻ với các nhà văn kỳ cựu, sẽ tạo nên một môi trường văn học phong phú, lành mạnh và có tính kế thừa. Việc có những diễn đàn như vậy sẽ giúp văn học trẻ Huế sẽ phát triển trong phạm vi nội bộ và được giao lưu bên ngoài, tiếp cận với độc giả rộng rãi hơn.

Một trong những vấn đề quan trọng được khác là sự thiếu vắng của một “sân chơi văn học” thực sự cho các tác giả trẻ. Đúng như một tác giả đã chia sẻ, cảm giác “*Con nai vàng ngơ ngác/ đập trên lá vàng khô*” đã chỉ ra rất rõ nỗi lòng của những người trẻ đam mê sáng tác nhưng lại thiếu không gian và cơ hội để thể hiện bản thân. Đây là một vấn đề mà chúng ta không thể xem nhẹ, vì nó ảnh hưởng trực tiếp đến quá trình trưởng thành của các tài năng trẻ. Việc thiếu hụt các “sân chơi văn học” là một trở ngại lớn đối với sự phát triển sáng tạo của các cây bút trẻ. Nếu không có những không gian chung để thể hiện, các tác giả trẻ sẽ khó có thể khẳng định được bản thân và phát huy hết khả năng sáng tạo của mình. Chính vì vậy, việc thành lập một CLB Văn học trẻ như một “vườn ươm” để nuôi dưỡng những tài năng sáng tác là một điều vô cùng cần thiết.

5. Giải pháp và kỳ vọng cho văn học trẻ Huế

Để phát triển văn học trẻ trong bối cảnh hiện nay, tôi tin rằng cần có một loạt giải pháp chiến lược và thực tế nhằm nuôi dưỡng và khai thác tối đa tiềm năng sáng tạo của các tác giả trẻ. Văn học trẻ là một phần của nền văn học nói chung, làm rõ những chuyển biến, trần trụi và khát vọng của thế hệ trẻ đối với xã hội và thế giới. Dưới đây là một số giải pháp mà tôi cho rằng sẽ góp phần vào việc phát triển văn học trẻ một cách bền vững.

- Tăng cường hỗ trợ từ các tổ chức văn học

Các tổ chức văn học, như Hội Nhà văn và các tạp chí văn học, phải chủ động hỗ trợ và tạo cơ hội cho các tác giả trẻ phát triển. Theo tôi, tổ chức các cuộc thi sáng tác, hội thảo hay các lớp đào tạo về kỹ năng viết và xây dựng phong cách cá nhân là điều cần thiết. Các tổ chức này cũng cần có các chương trình đề xuất bản và quảng bá tác phẩm của tác giả trẻ, giúp họ có cơ hội được độc giả biết đến và tạo dựng tên tuổi. Tôi cho rằng trước mắt, Hội Nhà văn và Tạp chí Sông Hương cần phối hợp chặt chẽ hơn trong việc tạo ra các cơ hội cho các tác giả trẻ, đặc biệt là trong việc tổ chức các cuộc thi sáng tác, các hội thảo, tọa đàm chuyên đề. Một trong những phương thức hữu hiệu là việc mở rộng các kênh công bố tác phẩm, chẳng hạn như mở phụ trương, đặc san hoặc website văn học trẻ. Công việc này giúp các tác giả trẻ dễ dàng tiếp cận với độc giả, tạo cơ hội để họ giao lưu, học hỏi và khẳng định tên tuổi.

Hơn nữa, các tổ chức này cũng cần tạo ra những chương trình đào tạo, bồi dưỡng cho các tác giả trẻ, từ kỹ năng viết đến việc phát triển ý tưởng và xây dựng phong cách sáng tác riêng biệt. Đặc biệt, trong thời đại công nghệ thông tin phát triển như hiện nay, việc sử dụng mạng xã hội và Internet để lan tỏa văn học trẻ cũng cần được chú trọng. Những nền tảng này có thể giúp các tác giả trẻ tiếp cận được bạn đọc trong nước, mở rộng độc giả nước ngoài.

- Khuyến khích sáng tác phản ánh hiện thực xã hội

Văn học trẻ cần chú trọng vào hiện thực xã hội. Trong bối cảnh hiện nay, tôi tin rằng các tác giả trẻ cần nhập cuộc vào đời sống xã hội, lắng nghe, truyền đạt, lan tỏa chính xác những vấn đề mà thực tiễn đặt ra. Tôi cũng muốn nhấn mạnh rằng văn học trẻ cần phản ánh một cách rõ ràng và sâu sắc những vấn đề xã hội, chính trị và những câu chuyện đời thường của con người, giúp văn học giữ vai trò là người thư ký thời đại, cũng như tác động đến sự thay đổi và phát triển xã hội.

- Tạo điều kiện phát triển sáng tác trong các môi trường học thuật

Tôi cho rằng, các trường đại học, đặc biệt là các khoa Ngữ văn, cần phải xây dựng môi trường học thuật tốt để sinh viên có thể phát triển khả năng sáng tác. Những chương trình giảng dạy cần kết hợp lý thuyết văn học với thực hành sáng tác, giúp sinh viên có cơ hội thể hiện tài năng và ý tưởng. Hơn nữa, việc tổ chức các cuộc thi sáng tác, các buổi thảo luận văn học cũng sẽ giúp sinh viên có động lực phát triển và tạo cơ hội để các tác giả trẻ tiếp xúc với thế giới văn học chuyên nghiệp.

- Khuyến khích sáng tác theo xu hướng đổi mới và sáng tạo

Một trong những yếu tố quan trọng mà tôi muốn nhấn mạnh là việc khuyến khích các tác giả trẻ tìm tòi và sáng tạo. Tôi tin rằng, văn học trẻ cần phát triển theo hướng đổi mới, thử nghiệm các hình thức và thể loại mới. Đặc biệt trong bối cảnh công nghệ hiện đại, việc kết hợp văn học với các phương tiện truyền thông mới như blog, video hay sách điện tử là một cách tuyệt vời để các tác giả trẻ có thể thể hiện được tiếng nói của mình. Chính sự sáng tạo trong cách thể hiện sẽ mang lại một làn gió mới cho văn học trẻ, đồng thời làm phong phú thêm nền văn học Việt Nam.

- Tăng cường giao lưu quốc tế và mở rộng thị trường độc giả

Trong thời đại toàn cầu hóa hiện nay, việc giao lưu quốc tế là một yếu tố quan trọng để phát triển văn học trẻ. Tôi cho rằng các tác giả trẻ cần có cơ hội giao lưu, học hỏi và trao đổi kinh nghiệm với các tác giả quốc tế. Việc tham gia các chương trình trao đổi văn học hay hội nghị quốc tế sẽ giúp các tác giả trẻ mở rộng tầm nhìn, đồng thời tạo cơ hội cho tác phẩm của họ được giới thiệu ra thế giới. Có như thế, văn học trẻ Việt Nam phát triển, tạo ra những cơ hội hợp tác và tiếp cận độc giả quốc tế.

- Khuyến khích sự tham gia của các nhà xuất bản

Tôi tin rằng các nhà xuất bản có một vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy văn học trẻ. Việc tạo điều kiện xuất bản các tác phẩm của tác giả trẻ là cần thiết để họ có thể tiếp cận độc giả rộng rãi hơn. Các nhà xuất bản cũng cần có các chương trình dành riêng cho tác giả trẻ, giúp họ tiếp cận với các phương tiện xuất bản hiện đại, từ sách giấy đến sách điện tử. Đồng thời, các chiến lược quảng bá tác phẩm của tác giả trẻ cũng cần được chú trọng, giúp các tác phẩm này được nhiều người biết đến.

- Tạo ra các quỹ hỗ trợ sáng tác và nghiên cứu văn học

Cuối cùng, việc thành lập các quỹ hỗ trợ sáng tác và nghiên cứu văn học cho các tác giả trẻ là một giải pháp quan trọng. Tôi nghĩ rằng những quỹ này sẽ giúp các tác giả trẻ có điều kiện tập trung vào sáng tác mà không phải lo lắng về vấn đề tài chính. Các quỹ này có thể được tài trợ từ các tổ chức nhà nước, các tổ chức xã hội hay các nhà tài trợ cá nhân yêu thích văn học, tạo ra một môi trường sáng tạo ổn định và bền vững cho các tác giả trẻ.

Thay lời kết kết

Với tôi, viết trước hết là nhu cầu tự thân, là một đời sống khác song hành cùng cái sống đang diễn ra. Bản thân cái sự viết giải tỏa những cảm xúc, ý tưởng của người lao động văn chương, nó thỏa mãn và trả lời những gì thuộc về hiện hữu, khao khát, hy vọng, biết ơn....Viết là hành trình cô độc miệt mài, là đối diện với chính mình trong niềm say mê với ngôn ngữ, với tưởng tượng, với cuộc sống đa diện, đầy màu sắc. Bản thân tôi và nhiều cây bút khác không thể không viết, trong một mức độ nào đó, nó có ý nghĩa tương đồng với tồn tại.

Trách nhiệm trước hết là với tác phẩm của chính mình, là những “đứa con tinh thần” được tạo tác bằng thái độ lao động nghệ thuật nghiêm túc, đầy tính cầu thị, tiến bộ, đáp ứng được các yêu cầu càng cao càng tốt về nội dung và nghệ thuật. Trách

nhiệm ấy lan tỏa trong những giá trị của cộng đồng, xã hội, quê hương, đất nước và xa hơn nữa là những giá trị phổ quát của nhân loại. Văn chương phải truyền tải được cái đẹp, những thông điệp có ý nghĩa nhân văn của đời sống và cao hơn nữa là sự cứu cánh của nhận thức, của những cảm nghiệm chân thực về cái sống, giá trị nhân bản.

Ở đây tôi muốn nói rằng những người trẻ, chúng ta phải sống cùng sức mạnh dẻo dai của mình trên trang viết. Việc hệ định lại những giá trị để chúng ta theo đuổi có thể là những quyết định lịch sử của chính chúng ta. Tôi cũng quan tâm một ít về thứ tinh thần phản hiện thực - phản hiện thực truyền thống của văn học Việt Nam. Tinh thần phản hiện thực muốn tách rời khung hiện thực trước mắt và mở rộng “biên độ” của hiện thực được chọn làm đối tượng. Đó cũng là lối đi mới cho văn chương mà những người viết trẻ nên chú tâm.

Ngày nay các nhà văn trẻ được đánh giá có cách tiếp cận vấn đề, viết đa dạng, từ giọng điệu, đề tài cho đến nội dung. Tôi nghĩ rằng mỗi thế hệ đều có những cơ hội và thách thức riêng phụ thuộc vào sự vận động của đời sống cá nhân trong dòng chảy văn chương và sự tác động của thời cuộc. Dĩ nhiên, so với tuổi trẻ của Nam Cao, Thạch Lam, Vũ Trọng Phụng, Nguyên Hồng ... trong văn xuôi, với Hàn Mặc Tử, Chế Lan Viên, Xuân Diệu, Đinh Hùng... trong thơ đã có những rực rỡ, vinh quang có tính tượng đài của thời kỳ trước 1945. Họ được vinh danh trong văn học sử và dĩ nhiên đã trải qua một khoảng thời gian khá lâu dài. Cái danh, cái vang bóng trong văn chương như hạt gạo trên sàn, không dễ gì mà đọng lại. Những thứ bất hủ, kinh điển có thể không cần lấy thước đo thời gian vì ở thời đại nào con người cũng thưởng thức, cảm nhận được cả. Những tác phẩm ấy vượt lên thời gian để tồn tại. Thế hệ trẻ hiện tại có những bước đi mới, có những đóng góp mới, có những vinh quang mới ở quy mô tác phẩm, tính thể nghiệm, sức tương tác với bạn đọc trong cơ chế thị trường, số đầu tác phẩm xuất bản, số lượng ấn bản lưu hành,... Và như đã nói ở trên, chúng ta cần có khoảng lặng đọng của thời gian, sự phản hồi của độc giả, sự sàng lọc có tính tự nhiên của quy luật xuất bản tác phẩm. Dĩ nhiên, chúng ta vẫn có khả năng tìm được những hạt gạo trên sàn ấy.

Một đời sống đa sắc, đa diện đang hiển hiện trước mắt, là “mỏ quặng” hiện thực dồi dào đầy hấp dẫn, khám phá. Một gia tài văn chương đông - tây - kim - cổ tràn ngập trong thư viện, hiệu sách, trên không gian mạng tha hồ học hỏi. . Một kho tri thức đồ sộ ở cả hai không gian thực và ảo, cung cấp một lượng kiến thức khổng lồ nếu người viết trẻ chịu đào sâu, tìm hiểu. Một thế hệ nhà văn đi trước đầy bản lĩnh, thành tựu, kinh nghiệm luôn sẵn sàng chia sẻ. Một thế giới rộng mở, lời cuốn trải ra trước mắt nếu như người viết chịu khó trải nghiệm để mở ra cánh cửa nào đó của văn chương dành cho mình. Và vô số cơ hội được công bố tác phẩm đến bạn đọc trên báo chí, mạng xã hội, internet và đặc biệt nhất là sự đón chào của các nhà xuất bản. Đó là những thuận lợi cơ bản và vô số những thuận lợi khác.

Và chắc rằng, người viết trẻ như tôi và các bạn khác thiếu nhất là vốn sống, sự trải nghiệm với hiện thực. Theo tôi, cái đó là thiếu cơ bản và nhiều nhất của chất liệu cần có, cần phải khai thác, tích lũy của người viết. Thiếu nghiêm túc và sự tận tụy với

ngồi bút khi bạn cho rằng đó chỉ là cuộc viếng thăm mờ nhạt. Sự lệch lạc trong quan niệm về văn chương, sự ảo tưởng “dạng ngôi sao” khi một lúc nào đó bạn có tác phẩm được tung hô, ca tụng và như ở trên đã nói, không làm sao nhảy qua được cái bóng mình. Và thiếu sự đồng cảm sâu sắc với đời sống này, với khổ đau, cay đắng, hẫng lắng nghe bi kịch, tiếng thở than xung quanh mình, thấy nước mắt vẫn chảy đâu đó hàng ngày dưới mái nhà nghèo khổ, những thân phận nhọc nhằn... Văn chương thời nào cũng cần sự dân thân, cần ngọn lửa không ngừng cháy sáng. Tôi biết rằng có nhiều bạn trẻ đầu tư rất công phu, nuôi dưỡng đam mê và thực hành lao động nghệ thuật miệt mài, không ngừng suy nghĩ, không ngừng chinh phục đã cho ra những tác phẩm rất có giá trị.

Bản thân tôi quan niệm vấn đề giữa người viết trẻ và thế hệ đi trước tùy mỗi người suy nghĩ và vấn đề này cũng không phải là mấu chốt của vấn đề. Với tôi, thế hệ đi trước có những sự quan tâm, những động viên, khích lệ với người trẻ chúng tôi rất nhiều. Những cơ hội, những học hỏi có được là nhờ những thế hệ đi trước. Nói một cách khác một phần cơ thể văn chương của người viết trẻ có sự hiện diện của những thế hệ văn chương đi trước. Ở đây lại có một câu chuyện khác, sự tìm đọc, trao đổi tác phẩm qua lại lẫn nhau giữa thế hệ trước và thế hệ trẻ dĩ nhiên có sự chênh lệch. Với người trẻ, gặp một nhà văn tên tuổi đi trước đã là một vinh hạnh. Và người viết trẻ lại một lần nữa, ý thức học hỏi, tìm tòi, thử nghiệm để vượt qua cái bóng lớn đó, khi ấy họ mới thực tạo ra giá trị ý nghĩa mới của văn chương.

Có một thực tế, người viết trẻ xuất bản sách rất nhiều nhưng không phải tác giả nào cũng được công chúng đón nhận nồng nhiệt. Tác phẩm được đón nhận hội tụ nhiều yếu tố như chất lượng tác phẩm, thị hiếu của người đọc, hoạt động PR tác phẩm, thương hiệu tác giả, nhà xuất bản, đơn vị phát hành, hình thức tác phẩm, một chút may mắn, thời điểm công bố... Nói chung bản thân người viết phải nỗ lực hết mình, tùy cơ duyên để tác phẩm được đón nhận như mong muốn nhất. Bản thân tôi không quan niệm nhiều hay ít, quan trọng là tác phẩm đó có sống lâu trong lòng bạn đọc, có thật là một giá trị nào đó cần thiết trong đời sống bạn rộn này.

Tôi chỉ có cảm giác nuối tiếc và lo lắng vì hiện tại người viết trẻ hiện nay không phải là nhiều ở một số tỉnh thành, tạo ra một khoảng trống thế hệ khá lớn nếu như tương lai không được cải thiện, không bổ sung đội ngũ. Sự thiếu hụt ở lớp kế thừa, sự bỏ cuộc văn chương vì công việc, mưu sinh, hoàn cảnh, quan niệm vẫn không phải là ít. Sáng tạo văn chương thuộc về tư chất sẵn có, khả năng thiên phú, khó để bắt ép một ai trở thành nhà văn và ngược lại khó bắt một nhà văn phải dừng viết. Đến lúc nào đó, giữa lo toan, giữa bộn bề ngược xuôi này sẽ có những cây viết mới, những đại diện mới, tiếp tục giữ ngọn lửa văn chương của nước nhà.

*

Văn học trẻ Huế nói riêng và văn học trẻ Việt Nam nói chung đang đứng trước một cơ hội và thách thức lớn. Để văn học trẻ phát triển bền vững, cần có sự đồng lòng và nỗ lực của các cơ quan chức năng, các nhà văn, nhà thơ và đặc biệt là các tác giả trẻ. Bằng việc tạo ra một môi trường sáng tác lý tưởng, tổ chức các hoạt động hỗ trợ,

cũng như khơi dậy và phát huy tiềm năng sáng tạo của các tác giả trẻ, tôi tin rằng văn học trẻ Huế sẽ có những bước tiến vững chắc, góp phần vào sự phát triển chung của nền văn học Việt Nam. Việc phát triển văn học trẻ là một nhiệm vụ quan trọng đối với các tác giả trẻ và đối với toàn xã hội. Các giải pháp như chúng tôi nêu là tạo ra môi trường học thuật, hỗ trợ sáng tác và khuyến khích đổi mới sáng tạo, chúng ta có thể nuôi dưỡng và phát triển những tài năng văn học trẻ. Tôi tin rằng khi các tác giả trẻ có đủ điều kiện để sáng tác, giao lưu và phát triển, họ sẽ góp phần làm phong phú nền văn học Việt Nam và giúp văn học Việt Nam ngày càng vươn xa hơn trên trường quốc tế.

L.V.T.G